

Memo

Aan
S. Borgers
Water Natuurlijk

hoogheemraadschap
**Hollands
Noorderkwartier**

Datum
23-4-2020

Doorkiesnummer
072 5827087

E-mail
l.boon@hnhk.nl

Onderwerp
Beantwoording vragen Water
Natuurlijk - onderbemalingen

Registratienummer
20.0048358

Geachte mevrouw Borgers,

Op 5 maart jongstleden stelde u het college van dijkgraaf en hoogheemraden schriftelijke vragen over onderbemalingen (20.0045951). Met deze brief voorzien wij in de beantwoording van uw vragen. Op de volgende pagina's vindt u de vragen, gevolgd door een reactie.

Met vriendelijke groet,

namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden,

de secretaris,

M.J. Kuipers

de dijkgraaf,

drs. L.H.M. Kohsiek

Vragen:

1. Wanneer is welk beleid vastgesteld over onderbemaling?

Sinds 1994 zijn er provinciale regels over peilafwijkingen vastgesteld. Dit houdt in dat het verboden is dat derden handelingen uitvoeren, waarmee de waterstand op een ander peil wordt gebracht of gehouden dan het peil dat voor het betreffende oppervlaktewater door HHNK is vastgesteld. Ook gelden aanvullende beleidsregels en algemene regels vastgesteld door het dagelijks bestuur HHNK.

Bij het vaststellen van het waterpeil wegen we verschillende belangen af. Doordat er in een peilbesluit niet altijd rekening gehouden kan worden met alle belangen, bijvoorbeeld door afwisselende teelt of de maaiveldhoogte die lokaal verschilt, kan een (eventueel tijdelijke) afwijking van het peilbesluit gewenst zijn. Voor het afwijken van het polderpeil is een vergunning nodig. Als aan de beleidsregels wordt voldaan, kan onder bepaalde voorwaarden worden afgeweken van het geldende peil. De voorwaarden hiervoor worden vastgesteld in een watervergunning. In polders met een speciaal aan- en afvoersysteem, kan het waterpeil – als aan algemene regels is voldaan – zonder vergunning geregeld worden tussen de aan- en afvoerpeilen.

2. Is dit beleid vastgesteld door het algemeen bestuur? Zo ja, wanneer is dit vastgesteld? Zo nee, wordt dit nog vastgesteld?

Op grond van artikel 3.2 van de Keur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier 2016 is voor peilafwijkingen een watervergunning nodig. In artikel 3.9 eerste lid is echter bepaald dat het dagelijks bestuur algemene regels kan stellen, die mede een vrijstelling van de watervergunningplicht kunnen inhouden. Daarnaast kan het dagelijks bestuur beleidsregels stellen ten aanzien van zijn watervergunningverlenende bevoegdheid.

De nu geldende regels zijn vastgesteld in de Keur, algemene regels en beleidsregels:

- Keur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier 2016, vastgesteld door CHI op 21 september 2016;
- Beleidsregels watervergunningen 2017, vastgesteld door D&H op 15 januari 2019;
- Algemene regels (die gelijktijdig zijn vastgesteld met diverse peilbesluiten): Anna Paulowna (5 nov. 2013); 't Hoekje (31 maart 2015), Wieringermeer (10 dec. 2019).

De regels gaan met ingang van de omgevingswet over in de Waterschapsverordening. Het 'ja, mits... principe' wordt toegepast op de gebieden die vallen onder de eerder vastgestelde algemene regels. Het komende jaar worden hier enkele gebieden, zoals de Wieringerwaard aan toegevoegd. In de andere gebieden blijft de vergunningplicht bestaan. De Waterschapsverordening zal worden vastgesteld door het algemeen bestuur HHNK.

3. Bestaat er een overzicht (kaart, lijst, oppervlakten) met de onderbemalingen in het beheergebied van HHNK. Graag ontvangen we deze. Eveneens ontvangen we de daarbij behorende de maximaal te pompen diepte, c.q. het te handhaven peil.

In het beheerregister van HHNK zijn de peilafwijkingen vastgelegd. Een deel van de peilafwijkingen bestaat uit onderbemalingen, het andere deel zijn opmalingen en peilregelingen. Het beheerregister bevat momenteel ongeveer 2800 peilafwijkingen. Per peilafwijking worden de vastgestelde voorwaarden, zoals minimale en maximale waterpeilen opgenomen. In onderstaande tabel vindt u een kort overzicht van de peilafwijkingen in het beheerregister.

<i>Deelgebied</i>	<i>Aantal</i>	
Texel	550	
Noordelijk zand	600	
Noordelijk zand met algemene regel	260	
Kennemerland	150	
Westfriesland en Geestmerambacht	150	
Laag Holland	830	
Diepe droogmakerijen	200	
Wieringermeer	250	Inschatting, exacte aantal wordt momenteel verwerkt

In 2020 verwachten we deze informatie te kunnen weergeven op de website van HHNK. Voorsnog zijn de locaties van de peilafwijkingen uit het beheerregister in te zien via 'Publieke Dienstverlening Op de Kaart' (PDOK; een platform voor het ontsluiten van geodatasets van Nederlandse overheden). Onder de kaartlaag 'Waterschappen Waterbeheergebieden' op de website <https://www.pdok.nl/viewer/> zijn de peilafwijkingen zichtbaar te maken.

4. Worden/zijn deze onderbemalingen vergund? Zo ja, kunnen we een lijst ontvangen met vergunde onderbemalingen?

Vergunde peilafwijkingen (inclusief onderbemalingen) zijn ook terug te vinden in het beheerregister. Op dit moment zijn er 2800 peilafwijkingen bekend. Deze peilafwijkingen zijn vergund op basis van overgangsrecht en oudere vergunningen (zie antwoord vraag 5.). Sinds 2018 zijn 616 peilafwijkingen geregistreerd als voorzien van een nieuwe geactualiseerde vergunning.

5. Komt het voor dat de onderbemaling eerst wordt gerealiseerd en pas later vergund? Zo ja, wat is de reden voor deze werkwijze? Als dit niet zo is, komt dit dan wel voor, hoe vaak komt dit voor en hoeveel tijd passeert er tussen het aanbrengen van onderbemaling en het vergunnen?

Ja, dit komt voor. Er zijn peilafwijkingen die al zo lang bestaan dat deze in eerste instantie niet vergunningplichtig waren maar dat later wel zijn geworden. Voor deze peilafwijkingen wordt volgens artikel 94 van de Verordening op de waterhuishouding en waterkeringen Noord-Holland (1994) geacht dat een watervergunning is verleend.

De tijd tussen de realisatie van de onderbemaling en het vergunnen ervan verschilt per geval. Het is daarnaast erg arbeidsintensief om te achterhalen hoe oud sommige

peilafwijkingen zijn en of in sommige gevallen een vergunning reeds aanwezig is. Oudere vergunningen zijn daarbij niet altijd voorzien van noodzakelijke voorwaarden, zoals het laagst te voeren waterpeil. In 2009 is daarom besloten dat bekende peilafwijkingen legaal zijn, maar dat bij het vaststellen van het peilbesluit de vergunning wordt geactualiseerd op basis van de beleidsregels uit 2009.

Sinds 2018 vindt een intensievere actualisatie van de vergunningen plaats. Met name het veenweidegebied heeft prioriteit omdat de handhaving van vastgestelde peilen belangrijk is voor maaiveldddaling en CO₂-reductie. In het zuiden van het beheergebied is nu ongeveer 90% van de peilafwijkingen voorzien van een actuele vergunning. De komende periode wordt gestart met de actualisatie van het noordelijke deel van ons gebied.

6. Op welke wijze word er gehandhaafd of vergunningen zijn afgegeven t.b.v. onderbemaling?

Gebiedsbeheerders houden o.a. toezicht op het gevoerde peil in een gebied. Bij nieuw aangetroffen onderbemalingen – waarvan een gebiedsbeheerder niet op de hoogte is – wordt, evenals bij andere geconstateerde nieuwe werken, een interne check gedaan: Als er geen gegevens of contacten bekend zijn over de werken start de handhavingprocedure en wordt de "overtreder" aangesproken. Een vervolgactie kan uiteindelijk ook zijn dat een vergunning wordt verstrekt voor de peilafwijking.

7. Bij elke onderbemaling hoort een (ingemeten) peilschaal te staan op het diepste punt, de pomp. Staan die peilschalen er? En zo ja wat zijn de resultaten van de geconstateerde peilen? En zo nee, hoe kan HHNK deze vergunning/danwel gedoogsituatie dan handhaven?

Bij circa 700 van de 2800 peilafwijkingen is op dit moment een (nieuwe) geregistreerde peilschaal aanwezig. Ook zijn er niet geregistreerde peilschalen aanwezig. HHNK is bezig met een inhaalslag voor het plaatsen van peilschalen met een gemiddeld aantal van 300 per jaar.

Indien de peilschaal in een onderbemaling nog niet aanwezig is, wordt toezicht gehouden op basis van peilvergelijk (onderbemaling/ontvangend peilgebied). Bij regelmatige discussie over het gevoerde peil kan met voorrang een peilschaal geplaatst worden.

Bijlage

1. Beleidsregels watervergunningen